

PETFORM'dan EPDK'ya 'Yol Haritası' talebi

PETFORM, doğal gaz sektörüne yönelik en az beş yıllık bir "Yol Haritası" oluşturulması önerisini EPDK'ya iletti. Bu yol haritası çerçevesinde, özel sektörün piyasaya daha fazla katılımının sağlanabileceğine dikkat çeken PETFORM, BOTAŞ'ın pazar payının azaltılmasına yönelik kontrat ve miktar devri ihale metodolojisinin açıkça ve ayrı ayrı tanımlanarak, BOTAŞ'ın pazar payının, 2010 yılından başlayarak 2014 sonuna kadar eşit miktarlar halinde yüzde 49'un altına indirilmesini ve özel sektörün ithalat payının arttırılmasını istedi.

Toplantıda PETFORM heyeti sektörün sorunlarını ve çözüm önerilerini anlatan bir sunum gerçekleştirdi.

EPDK, düzenlediği sektörel toplantılar kapsamında PETFORM yönetimi ile bir araya geldi. Toplantıya EPDK Başkanı Hasan Köktaş, Başkan Yardımcısı Vedat Gün, Kurul Üyesi Celal Ustaoglu, Doğal Gaz Piyasası Dairesi Başkan Vekili Uğur Kınay, Grup Başkanları, ve uzmanlar ile Nusret Cömert başkanlığındaki PETFORM heyeti katıldı. Yaklaşık 1.5 saat süren toplantıda, PETFORM Gaz Gurubu Başkanı Metin Şen tarafından, "Doğalgaz Piyasasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı bir sunum gerçekleştirildi. Sunumun ardından, Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda bugüne kadar gerçekleşen ve gerçekleşmeyen hususlar, Kanun'un sektöre sorun yaratan hususları ve PETFORM'un bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri masaya yatırıldı.

"Son derece yapıcı bir toplantı oldu"

Toplantı sonrasında GAS & POWER'a açıklamalarda bulunan PETFORM Yönetim

Kurulu Başkanı Nusret Cömert, sektörel toplantılar zinciri içerisinde petrol ve doğal gaz sektörünü temsilen PETFORM olarak, EPDK ile bir araya geldiklerini belirterek, "Son derece olumlu ve yapıcı bir toplantı oldu. Toplantı, açık bir iletişim içerisinde geçti ve son derece yararlı oldu" dedi. Toplantıda, doğal gaz sektörünün genel bir değerlendirilmesinin yapıldığını ifade eden Nusret Cömert, şunları söyledi:

"Mevcut durumu, yaşanan sorunları aktararak, çözüm önerilerimizi Sayın Başkan, toplantıya katılan Sayın Kurul Üyeleri, Doğal Gaz Daire Başkanı ve diğer değerli EPDK katılımcılarına sunduk. Ayrıca birincil ve ikincil mevzuata ilişkin görüşlerimizi de kendileriyle paylaştık. Kendilerinin de bu konulardaki değerlendirmelerini dinledik. Toplantı, karşılıklı bir diyalog içerisinde gerçekleşti. Bu yapıcı diyalogun ve karşılıklı fikir alışverişinin devamı yönünde prensip kararı aldık.

'Doğal gaz piyasasında etkin bir toptan satış segmenti oluşturulamadı'

PETFORM Gaz Grubu Başkanı Metin Şen, "Doğal Gaz Piyasasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı sunumunda, sektörde yaşanan sorunlara dikkat çekerek, bu sorunlara ilişkin PETFORM'un çözüm önerilerini anlattı. Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nda gerçekleşen hususlara değinen Şen, BOTAŞ tarafından 2005 yılında bir Kontrat Devri İhalesi'ne çıktığı ve 2009 yılı itibarıyla 4 özel şirketin faaliyete geçtiğini hatırlattı. Bu ilk denemede piyasanın yalnızca yüzde 10'luk kısmının özelleştirildiğini belirten Şen, "Şehir içi dağıtım konusunda kanunun öngördüğü hedefler gerçekleştirilmiş ve 60 dağıtım bölgesi özelleştirilmiştir. Spot LNG ithalatı başlamıştır. Sınırlı sayıda toptan satış şirketi faaliyete başlamıştır" dedi. Şen, Kanun'da gerçekleşmeyen hususları ise şöyle sıraladı:

"BOTAŞ'ın pazar payı, kanuna rağmen yüzde 20'lik düzeye inmemiş olup hala yüzde 90'lar mertebesinde.

BOTAŞ, kanun uyarınca sürdürmesi gereken Kontrat Devri İhalelerini devam ettirmemiştir. BOTAŞ, kanun uyarınca yapması gereken miktar devirlerini yapmadığından etkin bir toptan satış segmenti ve özel sektör / kamu sektörü dengesi oluşturulamamıştır. 2010 yılına girilmiş olmasına rağmen BOTAŞ, İletim, Depolama ve Ticaret olarak farklı tüzel kişiliklere göre yeniden yapılandırılmamıştır."

"BOTAŞ'ın hakim durumu, yeni oyuncuları olumsuz etkiliyor"

Sektörde yaşanan sorunlara da dikkat çeken PETFORM Gaz Grubu Başkanı Şen, bu sorunlardan bir tanesinin, BOTAŞ'ın hakim durumunun, piyasada yeni oyuncuların üzerinde yarattığı olumsuz etkiler olduğunu söyledi. BOTAŞ'ın iletim, depolama ve ticaret faaliyetleri için farklı tüzel kişiliklere ayrıştırılmaması sonucu haksız ve dengesiz bir piyasa mekanizmasının oluştuğunu ifade eden Metin Şen, "BOTAŞ'ın, kanunun

öngördüğü şeffaflığı sağlamaması sonucunda gerçek bir rekabet imkanı kalmamaktadır. Çapraz sübvansiyonların devam etmesi ve Maliyet Bazlı Fiyatlandırma (MBF) Mekanizması'nın doğru bir şekilde uygulanmaması ve doğal gaz tedarikçileri ile dağıtım şirketleri ilişkilerinin mevzuatla belirlenmiş olmaması da diğer önemli sorunlar olarak karşımızda duruyor" şeklinde konuştu.

PETFORM'dan EPDK'ya plaket

EPDK'nın PETFORM'la bir araya geldiği toplantı öncesi, PETFORM EPDK Başkanı Hasan Köktaş'a bir teşekkür plaketini takdim etti. Hasan Köktaş'a plaketini PETFORM Yönetim Kurulu Başkanı Nusrat Cömert verdi.

PETFORM'un 'Yol Haritası' talebine ilişkin önerileri şöyle:

En az 5 yıllık bir "Yol Haritası" oluşturulması ve alınan kararların tavizsiz biçimde uygulanması gerektiğinin altını çizen Metin Şen, yol haritasına ilişkin şu önerilerde bulundu:

1. EPDK, kanunda tarif edildiği gibi kanun uygulamasında etkin bir hale getirilmelidir.
2. BOTAS, 2010 yılı içerisinde yatay bütünleşmiş tüzel kişiliğe göre yeniden yapılandırılmalı ve iletim, depolama ve ticaret faaliyetleri için farklı tüzel kişiliklere ayrıştırılmalıdır.
3. BOTAS'ın pazar payının azalmasına yönelik kontrat ve miktar devri ihale metodolojisi açıkça ve ayrı ayrı tanımlanarak

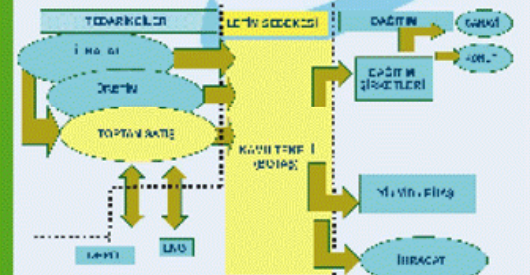
BOTAS'ın pazar payı, 2010 yılından başlayarak 2014 sonuna kadar eşit miktarlar halinde yüzde 49'un altına indirilmeli ve özel sektörün ithalat payı artırılmalıdır. Bu amaca yönelik olarak mevcut yasadaki ithalat ile ilgili kısıtlamalar da kademeli olarak kaldırılmalıdır.

4. **BOTAS**'ın iletim ve satış tarifeleri önceden belli prensip ve mekanizmalar çerçevesinde belirlenmeli ve ilan edilmelidir.
5. Arz güvenliği için yer altı deposu tesislerinin bir an önce inşa edilmesi için teşvik paketi hazırlanmalıdır.
6. MBF Mekanizması taviz verilmenden, titizlikle ve doğru bir şekilde

uygulanmalıdır.

7. Uygulamalar, **BOTAS** ve özel sektör kuruluşları arasında herhangi bir ayırım gözetmeksizin yapılmalıdır.
8. EPDK tarafından her yıl sektör denetlemelerinin yapılması ve sektör raporunun yayınlanması gerekmektedir.
9. Ülkenin artan gaz ihtiyacının karşılanmasına yönelik beş yıllık doğalgaz arz-talep projeksiyonları hazırlanarak Doğalgaz Arz Güvenliği Raporu yayınlanmalıdır.
10. Dağıtım şirketlerinin yetki ve sorumluluklarını yoruma yer bırakmayacak şekilde belirleyen talimat ve yönetmelikler bir an önce yayınlanmalıdır.

Doğalgaz Piyasası Kanunu Piyasa Yapısı

Doğalgaz Piyasası Kanunu Sorunlar

3. BOTAS'ın kanunun öngördüğü şeffaflığı sağlamaması

Yeterli şeffaflığın olmaması, iletim ve depolama tarifeleri konusunda piyasa oyuncularının önceden planlama yapmasına imkan vermemektedir.

- Kaynak bazında ithalat bilgileri
- Satışların sektörel dağılımı ve projeksiyonlar
- Aylık fiyat tarifeleri

2010 yılı başı itibarı ile halen şeffaf bir şekilde piyasa ile paylaşılmamaktadır.

Doğalgaz Piyasası Kanunu Sorunlar

4. Çapraz sübvansiyonların devarı etmesi ve MBF Mekanizması'nın gereken şekilde uygulanmaması

- BOTAS**'ın ticaret faaliyetlerinin özel tedarikçilere kapalı olan farklı müşteri segmentlerine ulaşabilmesi, zaman zaman yavaş ve gerçek maliyet dışı fiyat politikası izlenmesine neden olmaktadır.
- BOTAS**, Eylül 2009'da yaptığı bir duyuru ile son kullanıcılara, yıllık kullanım miktarlarına göre değişecek şekilde (hangi fiyat üzerinden olacağı belli olmayan) farklı indirimler vermiştir. Bu durum, piyasada karmaşaya yol açmıştır.
- BOTAS**'ın satış fiyatlarında, 14.02.2008 tarih ve 2008/1-5 no.lu YPK kararı ile yürürlüğe giren ve 31.12.2012'ye kadar sürdürüleceği açıklanan MBF Mekanizması'nın gerçek manada uygulanmadığı izlenimi vardır.

Türkiye Doğalgaz Piyasası

